

REGIONPOLITIKER Knappt synliga på VÄLJARNAS RADARSKÄRM

SÖREN HOLMBERG

SOM-institutet har mätt hur kända och uppskattade regionpolitikerna i Västra Götaland är sedan 1998. Resultaten är ingen uppmuntrande läsning. De flesta politiker är mycket okända och de få som känner till dem är inte särskilt förtjusta i vad de ser. Samma mätteknik har använts genom åren. Vi har valt ut ett antal ledande regionpolitiker och bitt svarspersonerna ange om de känner till dem. Personer som uppgett att de känner till en viss politiker har sedan ombetts att gradera hur mycket de uppskattar den aktuella politikern på en ogillar-gillarskala mellan -5 till +5. Vi multiplicerar resultaten med tio i tabellredovisningen för att få en skala mellan max ogillar (-50) till max gillar (+50).

Resultaten i tabellerna 1-6 visar i vilken utsträckning som ett urval politiker i Göteborg, i Västra Götaland och i Skåne är kända och uppskattade av sina väljare. När det gäller Göteborg och Västra Götaland har vi resultat för ett antal år bakåt i tiden, inklusive den senaste mätningen hösten 2004. Skånemätningen omfattar däremot enbart resultat från studien 2004, den första vi har gjort som omfattar hela Skåne.

I mätningen 2004 var det ingen regionpolitiker som kom i närheten av att vara känd av femtio procent av medborgarna. Mest kända var Roland Andersson (s) i Västra Götaland och Uno Aldegren (s) i Skåne, båda med föga imponerande 27 procent som uppgev att de kände till dem. De flesta regionpolitiker var inte kända ens av tjugo procent av medborgarna. I genomsnitt nådde regionpolitikerna i Västra Götaland en kännedomssiffra på 14 procent. Motsvarande siffra är obetydligt bättre i Skåne, 16 procent.

Vi får gå till Göteborgs stad och till kommunalpolitiken för att hitta bättre siffror. Några göteborgspolitiker har lyckats bryta femtioprocentvallen när det gäller att vara känd bland göteborgarna. Det främsta exemplet är Göran Johansson (s) med kännedomssiffror kring 70-80 procent. I Skåne har också Ilmar Reepalu (s) och Carl Herslow (skånes väl) uppvisat kännedomstal över femtio procent i en tidigare SOM-studie i sydvästra Skåne (Holmberg 2002). De nådde 64 respektive 56 percents kändisskap.

Men kännedomssiffror på denna nivå är undantag. En klar majoritet av alla göteborgspolitiker vi mätt genom åren har haft kännedomstal under trettio procent. Det samma gäller än mer i våra regionmätningar. Den ende regionpolitiker i Västra Götaland som nått över femtio procent som känd politiker är Göran Johansson (s) när han 1998 gjorde ett kort gästspel i regionen (67 procent). Cecilia Widegren (m) kommer närmast med 48 procent år 2000 när hon slog rekord i Västra Götaland som impopulär politiker med uppskattningssiffran -15.

Tabell 1 Kännedom om ledande politiker i Göteborg (procent)

politiker (parti)	andel bland samtliga											andel bland egna partiets sympatisörer										
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Göran Johansson (s)	79	82	81	75	85	75	75	80	74	75	72	83	84	85	83	83	76	76	79	75	79	80
Johnny Magnusson (m)	69	66	61	56	63	56	56	56	-	-	-	78	74	68	66	71	65	67	64	-	-	-
Margita Björklund (fp)	44	50	44	43	48	44	47	50	-	-	-	52	54	52	54	56	57	69	61	-	-	-
Rune Zachrisson (fp)	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jan Hallberg (m)	-	-	-	-	-	-	32	34	38	37	36	-	-	-	-	-	-	37	42	48	56	55
Claes Roxbergh (mp)	42	43	33	28	38	33	36	36	-	-	-	30	39	27	27	45	35	42	36	-	-	-
Kerstin Svensson (s)	32	39	31	-	-	-	-	-	-	-	-	35	47	37	-	-	-	-	-	-	-	-
Roger Andreasson (v)	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vivri-Ann Nilsson (s)	-	-	-	22	28	-	-	-	28	24	23	-	-	-	30	27	-	-	-	28	29	31
Eva Selin (c)	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Solveig Lindström (s)	-	-	-	-	-	21	21	21	-	-	-	-	-	-	-	-	24	25	22	-	-	-
Ture Jacobsson (kd)	22	24	18	16	20	-	-	-	-	-	-	*	*	*	*	*	-	-	-	-	-	-
Karin Pleijel (mp)	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-
Ann-Marie Johansson (c)	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-
Jan-Åke Ryberg (v)	-	26	18	16	-	-	-	-	-	-	-	-	28	24	19	-	-	-	-	-	-	-
Erik Lithander (fp)	-	-	-	-	-	-	-	-	20	16	19	-	-	-	-	-	-	-	29	18	25	-
Eva Olofsson (v)	-	-	-	-	20	15	17	21	19	16	18	-	-	-	-	30	19	20	29	30	16	16
Alvar Persson (c)	-	22	17	14	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	*	-	-	-	-	-	-
Kia Andersson (mp)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13
Lars Eklund (kd)	-	-	-	-	-	12	14	14	13	-	-	-	-	-	-	-	12	11	20	23	-	-
Carina Lijjesand (kd)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	9

Kommentar: Resultaten visar andelen göteborgska svarspersoner som inte kryssat för "personen okänd för mig" och som kryssat för någon grad av sympati på en ogillar-gillar skala i Väst-SOM-studierna. Procentbasen är definierad som samtliga personer som besvarat enkäterna i Göteborg. Efter kännedom frågan tillfrågades undersökningspersonerna vad de tyckte om politikererna på en gillar-ogillar skala mellan -5 och +5. Ett - anger att politikererna i fråga inte ingick i det årets studie medan * anger att antalet svarspersoner är mycket begränsat. Partisympatierna har mätts med hjälp av en fråga om bästa parti alternativt en fråga om bästa parti i rikspolitiken.

Tabell 2 Populära och mindre populära göteborgspolitiker (medeltal)

Fråga: "Var skulle du vilja placera några kommunala politiker i Göteborg på nedanstående skala?"

politiker (parti)	andel bland samtliga										andel bland egna partiets sympatisörer											
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Göran Johansson (s)	+17	+24	+19	+14	+10	+9	+14	+16	+10	+8	+12	+31	+36	+31	+27	+29	+27	+26	+27	+26	+25	+27
Johnny Magnusson (m)	-1	+4	+5	+7	+7	+5	+7	+5	-	-	-	+22	+24	+21	+20	+22	+21	+22	+20	-	-	-
Margita Björklund (fp)	+3	+5	+8	+8	+8	+8	+9	+7	-	-	-	+9	+23	+24	+24	+24	+20	+17	+19	-	-	-
Rune Zackrisson (fp)	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jan Hallberg (m)	-	-	-	-	-	-	+3	+3	+4	+4	+5	-	-	-	-	-	-	+16	+14	+21	+16	+18
Claes Roxbergh (mp)	-1	-1	+0	-2	-0	-5	-4	-5	-	-	-	+19	+11	+17	+19	+17	+13	+5	+8	-	-	-
Kerstin Svensson (s)	+1	+1	+5	-	-	-	-	-	-	-	-	+8	+10	+16	-	-	-	-	-	-	-	-
Roger Andreasson (v)	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vivi-Ann Nilsson (s)	-	-	-	-1	+0	-	-	-	+1	-2	-2	-	-	-	+4	+10	-	-	-	+6	+5	+5
Eva Sellin (c)	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Solveig Lindström (s)	-	-	-	-	-	-2	-1	+2	-	-	-	-	-	-	-	-	+6	+3	+7	-	-	-
Ture Jacobsson (kd)	-2	+0	+0	+1	+3	-	-	-	-	-	-	*	*	*	*	+15	-	-	-	-	-	-
Karin Plejfel (mp)	-	-	-	-	-	-	-	-	+3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-
Ann-Marie Johansson (c)	-	-	-	-	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-
Jan-Åke Ryberg (v)	+2	-1	-1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	+3	+8	+12	-	-	-	-	-	-	-
Erik Lithander (fp)	-	-	-	-	-	-	-	-	+4	+1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	+3	+3	+11
Eva Olofsson (v)	-	-	-	+2	+1	+2	+1	+3	+2	-1	-1	-	-	-	-	+4	+7	+4	+10	+15	*	+16
Alvar Persson (c)	-	-0	+2	-0	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-
Kia Andersson (mp)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+16
Lars Eklund (kd)	-	-	-	-	-	-1	-2	-1	-1	-	-	-	-	-	-	-	+2	+6	+1	*	-	*
Carina Liljesand (kd)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*

Kommentar: Resultaten visar medeltalsvärden (gångar 10) på en ogillar-gillarskala med värden mellan -5 och +5. Egna partiets sympatisörer har precis som i tabell 1 definierats med hjälp av svaren på frågan om bästa parti.

Tabell 3 Kännedom om ledande politiker i Västra Götaland (procent)

politiker (parti)	andel bland samtliga						andel bland egna partiets sympatisörer						andel i egna valkrets								
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Göran Johansson (s)	17	-	-	-	-	-	-	70	-	-	-	-	-	-	80	-	-	-	-	-	-
Cecilia Widegren (m)	13	36	48	43	41	-	-	13	40	46	48	49	-	-	27	58	70	66	63	-	-
Roland Andersson (s)	19	23	32	30	28	30	27	20	30	40	34	29	36	31	59	56	64	64	58	60	60
Eva Eriksson (fp)	-	20	27	26	25	27	-	-	29	39	32	32	39	-	-	46	54	52	50	56	-
Rune Lanestrand (svg)	19	21	25	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	39	41	38	-	-	-
Annelie Stark (s)	23	24	28	25	22	23	22	26	30	35	26	24	28	25	69	61	70	65	55	60	56
Bengt Mollstedt (m)	-	-	21	-	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	27	-	-	-	-	-
Kent Johansson (c)	-	16	20	18	18	16	16	-	19	34	35	33	36	34	-	34	39	37	38	40	36
Stig Grauers (m)	-	18	-	-	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	25	-	-	-	-	-
Hans Aronsson (s)	-	-	16	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	26	-	-	-	-	-
Jan Hallberg (m)	15	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	22	-	-	-	-	-	-
Ursula Johansson (kd)	-	15	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-
Carina Åström (v)	10	12	15	15	14	14	13	12	12	18	16	18	14	19	12	12	14	12	13	12	14
Monica Selin (kd)	11	-	16	15	13	13	13	11	-	15	14	16	15	8	15	-	21	21	15	16	18
Lars Bergsten (m)	-	-	-	-	-	13	10	-	-	-	-	-	17	8	-	-	-	-	13	10	-
Jonas Andersson (fp)	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	13
Susanne Aronsson (svg)	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
Thomas Mellqvist (c)	11	-	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	22	-	-	-	-	-	-
Ingela Bergendahl (s)	-	11	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-
Gunnel Adler (mp)	11	11	-	-	-	-	-	10	10	-	-	-	-	-	13	12	-	-	-	-	-
Stefan Kristiansson (mp)	-	-	11	13	11	11	9	-	-	7	17	8	8	8	-	-	10	11	10	10	9
Einar Hansander (svg)	-	-	-	-	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	13
Jan Steen (fp)	10	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-

Kommentar: Resultaten visar andelen svars personer som inte kryssar för "personen okänd för mig" och som kryssat för någon grad av sympati på en ogillar-gillarskala. Procentbasen har definierats som samtliga personer som besvarat Väst-SOM-enkäten i Västra Götaland. Partisympatierna har fastställts med hjälp av en fråga om bästa parti. Valkrets har definierats som riksdagskretsarna, vilka motsvarar valkretsarna i regionvalet. Politikerna har förts till den valkrets där de kandiderade.

Tabell 4 Populära och mindre populära politiker i Västra Götaland (medeltal)

politiker (parti)	bland samtliga					bland egna partiets sympatisörer					i egna valkretsen										
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Göran Johansson (s)	+10	-	-	-	-	-	-	+24	-	-	-	-	-	-	+10	-	-	-	-	-	-
Cecilia Wirdegren (m)	+2	+2	-15	-11	-8	-	-	+9	+21	+2	+5	+16	-	-	+2	-0	-12	-9	-5	-	-
Roland Andersson (s)	-3	-3	+2	-2	0	-4	-6	+8	+8	+11	+7	+10	+5	+5	-5	-4	-0	-4	-2	-4	-4
Eva Eriksson (fp)	-	+6	+5	+4	+5	0	-	-	+20	+17	+17	+9	+5	+5	-	+9	+8	+5	+7	+1	-1
Rune Lanesstrand (svg)	+2	-2	-3	-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+5	+2	-3	-4	-	-	-
Annelie Stark (s)	-1	-5	-3	-4	-3	-6	-6	+9	+5	+6	+4	+3	+2	+2	-6	-12	-7	-8	-7	-10	-10
Bengt Mollstedt (m)	-	-	-1	-	-	-	-	-	-	+8	-	-	-	-	-	-	+1	-	-	-	-
Kent Johansson (c)	-	+1	-0	-0	+2	-2	-1	-	+21	-0	+9	+19	+7	+7	-	+0	-2	-3	+2	-4	-4
Stig Grauers (m)	-	-8	-	-	-	-	-	-	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hans Aronsson (s)	-	-	+0	-	-	-	-	-	-	+6	-	-	-	-	-	-	+3	-	-	-	-
Jan Hallberg (m)	+2	-	-	-	-	-	-	+13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ursula Johansson (kd)	-	-2	-	-	-	-	-	-	+5	-	-	-	-	-	-	-	+1	-	-	-	-
Carina Åström (v)	+3	+0	-0	-0	+2	-1	-1	+6	+3	+6	+3	+11	+8	+8	+4	+2	-0	+0	+3	-2	-2
Monica Selin (kd)	+3	-	-0	-1	+1	-2	+1	+3	-	0	+4	+6	+5	+5	+2	-	-2	-2	+1	-1	-1
Lars Bergsten (m)	-	-	-	-	-	-1	-2	-	-	-	-	-	+4	+4	-	-	-	-	-	0	0
Jonas Andersson (fp)	-	-	-	-	-	-	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-1
Susanne Aronsson (svg)	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	+6	-	-	-	-	-	-	+4
Thomas Mellqvist (c)	+1	-	-	-	-	-	-	+10	-	-	-	-	-	-	-	-	+4	-	-	-	-
Ingela Bergendahl (s)	-	+0	-	-	-	-	-	-	-	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gunnel Adler (mp)	+1	+1	-	-	-	-	-	+8	+13	-	-	-	-	-	-	-	+1	-	-	-	-
Stefan Kristiansson (mp)	-	-	-1	-1	0	-3	-1	-	-	+5	-1	*	*	*	-	-	-0	-0	0	0	0
Einar Hansander (svg)	-	-	-	-	0	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	+3
Jan Steen (fp)	+1	-	-	-	-	-	-	+10	-	-	-	-	-	-	+4	-	-	-	-	-	-

Kommentar: Resultaten är medelvärden (gångar 10) på en ogillar-gillarskala med värden mellan -5 och +5. Partisympati och valkrets har definierats på samma sätt som i tabell 3.

Tabell 5 Kännedom om ledande politiker i Skåne 2004 (procent)

Politiker (parti)	Andel bland samtliga	Andle bland egna partiets sympatisörer	Andel i egna valkretsen
Uno Aldegren (s)	27	29	45
Jerker Swanstein (m)	22	28	41
Pia Kinhult (m)	16	21	26
Christine Axelsson (s)	16	18	22
Ingrid Lennerwald (s)	15	17	20
Berit Wirödal (kd)	14	24	23
Vilmer Andersen (v)	14	13	16
Marita Sander-Schale (fp)	13	15	16
Katarina Erlingson (c)	12	17	13
Anders Lindeberg (mp)	12	11	13

Kommentar: Resultaten visar andelen svarspersoner som *inte* kryssar för "personen okänd för mig" och som kryssat för någon grad av sympati på en ogillar-gillarskala. Procentbasen har definierats som samtliga personer som besvarat SOM-undersökningen i Skåne 2004. Partisympatierna har fastställts med hjälp av en fråga om bästa parti. Valkrets har definierats som riksdagskretsarna, vilka motsvarar valkretsarna i regionvalet. Politikerna har förts till den valkrets där de kandiderade.

Tabell 6 Populära och mindre populära politiker i Skåne 2004 (medeltal)

Politiker (parti)	Andel bland samtliga	Andle bland egna partiets sympatisörer	Andel i egna valkretsen
Uno Aldegren (s)	-6	4	-14
Jerker Swanstein (m)	-7	-1	-10
Pia Kinhult (m)	0	6	1
Christine Axelsson (s)	0	3	0
Ingrid Lennerwald (s)	0	5	-1
Berit Wirödal (kd)	0	12	1
Vilmer Andersen (v)	-3	7	0
Marita Sander-Schale (fp)	0	8	0
Katarina Erlingson (c)	0	13	-1
Anders Lindeberg (mp)	-1	-1	-1

Kommentar: Resultaten är medelvärden (gångar 10) på en ogillar-gillarskala med värden mellan -5 och +5. Partisympati och valkrets har definierats på samma sätt som i tabell 3.

När det gäller hur populära politikerna är visar resultaten mycket påtagligt att vi endast har en riktigt uppskattad politiker i Göteborg eller Västra Götaland. Det är Göran Johansson (s). Hans uppskattningssiffror har sjunkit jämfört med rekordet på +24 1995 men är fortfarande år 2004 aktningvärda +12. Vilken som helst

partiledare skulle vara mycket glad för ett sådant resultat. De har alla sämre siffror (Holmberg och Weibull 2005). Oppositionsledaren Jan Hallbergs popularitet är lägre bland göteborgarna, men dock relativt bra på +5. Speciellt i jämförelse med övriga göteborgspolitiker som 2004 har låga popularitetssiffror kring +1 till -2.

I regionen är situationen värre. Enbart en politiker hamnar på plus när det gäller popularitet och då endast med resultatet +1. Hon heter Monica Selin (kd). Övriga regionpolitiker har popularitetssiffror mellan -6 [Roland Andersson (s) och Annelie Stark (s)] och 0 [Susanne Aronsson (sjukvårdspartiet)]. Det dåliga resultatet förstärks av att de flesta västra götalandspolitiker vi mätt över längre tidsperioder visserligen har lyckats bli något mer kända men samtidigt också mindre uppskattade. När det gäller popularitet har nio av tio mätta regionpolitiker från Västra Götaland tappat i uppskattning; till exempel Roland Andersson (s) från -3, 1998 och +2, 2000 till -6, 2004, eller Carina Åström (v) från +3, 1998 till -1, 2004. Ökad kännedom har inte lett till ökad uppskattning. Ökad kännedom har tvärtom lett till minskad uppskattning.

Det är ett resultat som går rakt emot vad vi förväntar oss utifrån konventionell teori när det gäller socialt lärande. Längre exponering för någorlunda positiva fenomen brukar leda till ökad kunskap och mer positiva känslor. I fallet med flera politiker i Västra Götaland har kunskapen ökat samtidigt som känslorna blivit mer negativa. Inte ett bra betyg från väljarna. Här kan missnöjet med sjukvården och sjukhusnedläggningarna spela en roll. Man blir inte populär när man inte gör populära saker.

Valda regionpolitikens oförmåga att ta sig upp på väljarnas radarskärmar är ett demokratiskt problem. Det är svårt att utkräva ansvar av okända politiker. Partier kan eventuellt ställas till svars, men inte enskilda ledande politiker. Men med tanke på hur föga uppskattade de flesta regionpolitiker i Västra Götaland och Skåne är av de få väljare som känner till dem är det kanske tur för politikerna att inte fler har koll på dem. Okunskap är kanske bra för impopulära politiker, men definitivt inte bra för väljarna och för demokratin. Väljarna behöver bättre radarskärmar och mer profilerade politiker som sträcker på sig så att de syns.

Referenser

- Holmberg, Sören (2002) "Lokalpolitiska kändisar" i Nilsson, Lennart (red) *Flernivådemokrati i förändring*. Göteborg: SOM-institutet
- Holmberg, Sören och Weibull, Lennart (2005) *Lyckan kommer, lyckan går*. Göteborg: SOM-institutet.

